

Số: 58 /HD-SNN

Trà Vinh, ngày 22 tháng 4 năm 2019

HƯỚNG DẪN

Quy trình kỹ thuật trồng và chăm sóc bưởi da xanh

I. CHUẨN BỊ ĐẤT

1. Đất trồng: Đất có tầng canh tác dày từ 0,6-1 m. Đất phải thoát nước tốt, thành phần cơ giới cát pha thịt, phù sa ven sông, thịt nhẹ, pH đất từ 5,5-6,5, có hàm lượng mùn từ 3% trở lên, không bị nhiễm mặn, mực nước ngầm dưới 0,8m.

- *Trường hợp đất mới:* Áp dụng kỹ thuật đào mương lên liếp nhằm xả phèn, mặn và nâng cao tầng canh tác. Mương vườn rộng từ 1,5-2 m, liếp rộng 6-8 m. Cần xây dựng bờ bao để bảo vệ cây trồng, mực nước trong mương vườn nên giữ ổn định. Nên bố trí ít nhất một cống lấy nước và một cống điều tiết nước. Khi thiết kế liếp trồng nên theo hướng Bắc Nam, các cây sẽ nhận được ánh sáng đầy đủ và đồng đều hơn.

- *Trường hợp đất cũ:* Chọn vị trí mới để đắp mô trồng nhằm tránh các ổ sâu bệnh cũ và tạo môi trường tốt cho cây phát triển. Thời kỳ đầu có thể giữ cây trồng cũ để tăng thu nhập, che mát cho cây bưởi mới trồng và hạn chế cỏ dại.

- *Trồng cây chắn gió:* Hàng cây chắn gió được trồng xung quanh vườn, chú ý hướng Đông và Tây Nam, có thể trồng dâm bụt, cây dứa nước,...

II. THỜI VỤ

Bưởi da xanh trồng được quanh năm nhưng nên trồng vào đầu mùa mưa để tiết kiệm công tưới, thời điểm thích hợp nhất vào tháng 5-6 dương lịch hàng năm. Cũng có thể trồng vào cuối mùa mưa nếu có đủ điều kiện tưới trong mùa nắng.

III. MẬT ĐỘ TRỒNG

Mật độ trồng khoảng 40-50 cây/1000m² tương ứng với khoảng cách trồng 4 x 5 m. Nếu có trồng xen ổi thì khoảng cách trồng bưởi khoảng 5 x 6 m và mật độ bưởi khoảng 33 cây/1000 m².

IV. CHỌN GIỐNG

Tiêu chuẩn được nhân giống từ nguồn giống sạch bệnh, cây sinh trưởng khỏe, thân thẳng, lá xanh tốt có kích thước hình dạng đặc trưng của giống, cây giống đồng đều chiều cao cây giống 60 cm (vị trí ghép), đúng giống, không có triệu chứng bệnh loét, ghẻ, chảy mủ và các loại sâu hại như nhện, bọ trĩ, sâu vẽ bùa, rệp sáp.

V. KỸ THUẬT TRỒNG VÀ CHĂM SÓC

1. Chuẩn bị mô và cách trồng: Đất làm mô thường là đất mặt hoặc đất bãi bồi ven sông. Mặt mô cao từ 0,4-0,6 m, chân mô từ 1-1,2 m. Đắp mô trước khi trồng khoảng 15 ngày, trộn đều đất đắp mô với 10-15 kg phân hữu cơ hoai mục với 500 gr vôi. Khi trồng, đào lỗ ở giữa mô và bón vào đáy lỗ 200 gr phân DAP, phủ lên trên một lớp đất mỏng. Dùng dao cắt đáy bầu và đặt cây xuống giữa lỗ làm thế nào để mặt bầu cây nhô cao khoảng 3 cm so với mặt mô, sau đó lấp đất xung quanh bầu cây ém nhẹ, kéo bao nylon từ từ lên và lấp đất lại ngang mặt bầu, tưới nước. Khi đặt cây phải xoay mắt ghép hướng về chiều gió để tránh cây bị tách chồi. Sau khi trồng cần cắm cọc giữ chặt cây con. Đối với

cây chiết nên đặt cây nằm nghiêng một góc khoảng 45° để cây dễ phát triển cành và tán về sau.

2. Tủ gốc giữ ẩm: Tủ gốc giữ ẩm trong mùa nắng bằng rơm rạ khô. Mùa mưa nên tủ cách gốc khoảng 20 cm. Cây còn nhỏ nên làm sạch cỏ để tránh cạnh tranh dinh dưỡng, nhưng có thể trồng hoa màu để tránh đất bị xói mòn, đồng thời tăng thu nhập. Khi cây lớn có thể giữ cỏ trong vườn nhằm giữ ẩm và chống xói mòn đất, nhưng khi cỏ phát triển mạnh phải cắt bỏ bớt để tránh cạnh tranh dinh dưỡng.

3. Tưới và tiêu nước: Bưởi cần tưới nước đầy đủ nhất là giai đoạn cây con và ra hoa đậu trái. Mùa nắng nên thường xuyên tưới nước cho bưởi. Vào mùa mưa, cần tiêu nước vào các tháng mưa nhiều, tránh ngập úng kéo dài cây có thể chết. Độ mặn trong nước tưới không quá 0,2% (2 gr/lít nước).

4. Tỉa cành và tạo tán:

- Tạo tán: Là việc làm cần thiết nhằm hình thành và phát triển bộ khung cơ bản, vững chắc từ đó phát triển tán lá cho cây.

- Tỉa cành: Sau khi thu hoạch cần phải loại bỏ những đoạn cành sau đây:

+ Cành đã mang trái (thường rất ngắn khoảng 10-15 cm).

+ Cành bị sâu bệnh, cành ốm yếu, cành nằm bên trong tán không thể mang trái

+ Cành đan chéo nhau, những cành vượt trong thời kỳ cây đang mang trái nhằm hạn chế việc cạnh tranh dinh dưỡng với trái.

Chú ý: Để tránh mầm bệnh lây lan sang cây khác, cần phải khử trùng dụng cụ bằng cồn. Đối với những cành lớn hơn 3 cm thì phải dùng cưa. Những vết thương lớn sau khi cắt tỉa cần các thuốc trừ bệnh quét kín vết cắt nhằm tránh vết thương bị thối tạo điều kiện thích hợp cho côn trùng và mầm bệnh tấn công.

Kiểm soát chiều cao của tán cây: Khi cành bưởi cao trên 3-4 m thì cắt bỏ nhằm khống chế và duy trì chiều cao của cây trồng trong tầm kiểm soát để duy trì sức sống tốt của cây, đảm bảo sự cân bằng sinh trưởng và kết trái ở mức tối hảo.

VI. BÓN PHÂN

1. Thời kỳ kiến thiết cơ bản (cây 1-3 năm tuổi): Phân bón được chia làm nhiều đợt (4-6 đợt) để bón cho bưởi. Sau khi trồng nên dùng phân DAP với liều lượng 40 gr hòa tan trong 10 lít nước để tưới cho một gốc bưởi (2 tháng/lần), có thể sử dụng phân tôm, phân cá ủ để tưới cho cây bưởi. Khi cây trên 1 năm tuổi cần bón phân gốc để giúp cho cây phát triển mạnh. Sử dụng phân vi sinh như EM (Effective Micro-Organisms), WEHG,... tưới để giúp cho phân hữu cơ mau phân hủy tạo thành chất vô cơ cho cây trồng hấp thụ. Có thể ủ phân hữu cơ với nấm *Trichoderma* để bón cho cây bưởi. Phân bón lá có thể được phun lên cây để hỗ trợ dinh dưỡng giúp cho cây phát triển tốt hơn, nhất là trong trường hợp nguồn nước tưới bị nhiễm mặn.

- Lần bón lót trước trồng và đầu mùa mưa năm thứ 2, thứ 3 sau trồng.

- Bón thúc: Urê, KCl lượng phân trên chia 4-6 lần/năm.

- Phương pháp bón: Cuốc xung quanh gốc, bón phân, lấp đất lại và tưới nước.

Bảng 1. Liều lượng phân bón cho cây bưởi ở thời kỳ kiến thiết cơ bản

Phân bón Năm	Liều lượng(gr/cây/năm)		
	Urê	Super lân	KCl
1	110 - 200	120 - 140	30 - 60
2	220 - 330	300 - 420	80 - 150
3	330 - 540	480 - 600	160 - 230

2. Bón phân thời kỳ kinh doanh:

- **Phân hữu cơ:** Xu hướng canh tác tiên tiến hiện nay là sử dụng càng nhiều phân hữu cơ hoại mục càng tốt khi sản xuất trái cây theo hướng sạch và giúp tăng tuổi thọ cho cây.

Bảng 2. Liều lượng phân bón cho cây bưởi ở thời kỳ kinh doanh

Phân bón Tuổi cây	Liều lượng tương đương (kg/gốc)				Phân hữu cơ
	Urê	Super lân	Kali	Ca(NO ₃) ₂	
4 - 6 năm	0,5 - 0,6	0,8 - 1,2	0,3	0,5	10 - 20
7 > 10 tuổi	0,7 - 2,0	1,5 - 2,5	0,5 - 0,8	1	20 - 30

Có thể chia làm 5 lần bón như sau:

- + Sau thu hoạch: Bón 25% đạm + 25% lân + 10-30 kg hữu cơ/gốc/năm.
- + Bón tuần trước khi cây ra hoa: Bón 25% đạm + 50% lân + 25% Kali.
- + Sau khi đậu quả: Bón 25% đạm + 25% lân + 25% Kali.
- + Giai đoạn quả phát triển: Bón 25% đạm + 25% Kali.
- + Một tháng trước thu hoạch: Bón 25% Kali.

Nên bón bổ sung từ 0,5-1 kg phân Ca(NO₃)₂/cây/năm vào các giai đoạn sau thu hoạch, trước khi trở hoa và sau đậu trái. Có thể phun phân bón lá tối đa không quá 3 lần/vụ trái, mỗi lần cách nhau ít nhất 30 ngày. Không phun phân bón lá vào mùa mưa vì làm cây dễ nhiễm nấm bệnh như loét, mốc hồng, đốm rong.

Phương pháp bón: Nên xới nhẹ xung quanh gốc theo hình chiếu của tán cây, bề rộng của rãnh khoảng 30-40 cm, cho phân vào, lấp đất và tưới nước. Không cuốc quá sâu có thể gây đứt rễ. Cũng có thể kết hợp với bồi bùn, đắp gốc để bón phân hoặc dùng bừa răng cào lấp phân giúp hạn chế đứt rễ.

VII. XỬ LÝ RA HOA

1. Xử lý ra hoa bằng cách tạo khô hạn: Việc ngưng tưới và xiết nước, hay “cắt nước” cho cây thời gian phải đủ dài để cây cảm ứng ra hoa. Thường là khoảng 4-8 tuần tùy tuổi cây và tùy chất đất. Cây nhỏ tuổi thì thời gian khô hạn ngắn, cây lớn tuổi thời gian sẽ dài hơn. Nếu xiết nước mà cây héo nhanh quá, mới 1-2 tuần đã héo rồi thì cần

Handwritten signature

tưới nước nhẹ vừa đủ giúp cây cảm cự thêm (khoảng 4-8 tuần). Có vậy cây mới có thời gian tạo mầm hoa và cảm ứng ra hoa tốt. Nếu đất nơi nào lâu khô quá thì phải làm cho đất mau khô như bỏ bớt rơm rạ che gốc, xới xáo nhẹ hay cắt tia bớt cây che bóng...

2. Cung cấp đủ và đúng dinh dưỡng cho cây ra hoa: Giai đoạn trước khi ra hoa cây cần lân nhiều, nên cần bón phân lân dễ tiêu như DAP thì cây mới hấp thụ dinh dưỡng và tạo mầm hoa tốt. Bón kali vừa phải và một ít phân đạm, nếu bón đạm quá nhiều hay phun phân bón lá không thích hợp cây có thể chỉ phát triển đợt non mà ít ra hoa hoặc hoa rất khó đậu. Ngoài nguyên tố đa lượng, cây rất cần một số nguyên tố vi lượng, nhất là Bo và Mangan nên bổ sung cho cây bằng cách phun các loại phân bón lá chuyên dùng. Nên bón phân đón ra hoa trước khi xiết nước, không nên bón khi đã tưới nước trở lại sẽ dễ làm cho cây bị vồng đợt non. Chỉ xử lý ra hoa khi cành mẹ đã được 3,5 tháng tuổi trở lên. Cành mẹ là những cành không cho trái ở vụ trước. Sau khi tưới nước lại, từ các cành này sẽ nhú ra những đợt non và trên đợt non đó mang theo hoa. Nếu xử lý khi cành mẹ quá non thì thường cây chỉ cho thêm một đợt đợt non yếu ớt và ít hoa.

- Để giúp cây ra hoa tốt, cần thực hiện 3 bước sau:

Bước 1: Bón phân đón ra hoa và phun thuốc tạo mầm hoa

Khi bộ lá đã chuyển sang xanh đậm (từ 3,5 tháng trở lên), bón khoảng 300 gr DAP + 50 gr KCl (trên cây 4 tuổi). Đồng thời pha 15 gr Food-MX2 (5-50-5+0,5B) hoặc HVP 10-50-10, F.Bo/8 lít, phun 2 lần, cách nhau 5 ngày sẽ giúp cho cây tạo mầm hoa tốt.

Bước 2: Bắt cây cảm ứng ra hoa

Sau khi bón phân đón ra hoa khoảng 2 tuần bắt đầu xiết nước khoảng 4-8 tuần tùy vào mỗi vùng cho đến khi cây vừa “xào lá” (còn gọi là cuốn lá kèn), nghĩa là lá hơi héo vào buổi chiều nhưng sáng mai không tưới lại hoàn toàn thì tưới nước đẫm khoảng 3 ngày liên tục, mỗi ngày 1 lần, sau đó tưới rải ra. Có thể tưới nháp nhẹ trước 1 ngày cho cây quen dần lại rồi mới tưới đẫm. Nếu cây xào lá quá nhanh, tưới nháp nhẹ để chống chịu thêm làm cho cây có đủ thời gian nghỉ, cây cảm ứng ra hoa đạt thì sẽ ra hoa tốt.

Bước 3: Phun thuốc thúc ra hoa đồng loạt

Sau tưới nước 2-3 ngày, lá tưới lại, pha 35 ml ra hoa C.A.T + 15 gr Food-MX2/8 lít, phun sương đều mặt lá 2 lần, cách nhau 5 ngày để thúc ra hoa đồng loạt. Khoảng 10 ngày sau lần tưới đầu cây sẽ ra đợt non và nhú hoa, lúc này khoảng 2-3 ngày tưới 1 lần.

Cây bưởi ra hoa cần thời gian khô hạn để phân hoá mầm hoa, vì vậy ở các vườn quản lý được nước thì có thể tạo sự khô hạn để cây ra hoa đồng loạt. Việc tạo khô hạn vào tháng 12-01 dương lịch sẽ thu hoạch quả vào Tết Trung Thu (tháng 9 dương lịch); hoặc tạo khô hạn ở tháng 3-4 dương lịch thu hoạch quả vào tết Nguyên Đán (tháng 1-2 dương lịch). Gặp lúc mưa thì có thể dùng tấm nylon đen che phủ chung quanh gốc cũng có thể tạo sự khô hạn để xử lý ra hoa, tuy nhiên phải tốn chi phí để mua nylon và tỷ lệ ra hoa không cao.

3. Tia trái: Trên mỗi chùm trái chỉ nên giữ lại tối đa là 02 trái, tốt nhất là 01 trái. Các trái bưởi đậu trong thời gian cây còn nhỏ cũng cần được tia bỏ. Nên để trái thu hoạch khi tuổi cây tính từ lúc trồng phải được ít nhất là 36 tháng.

VII. THU HOẠCH

1. Thời điểm thu hoạch: Cây bưởi từ khi ra hoa đến thu hoạch khoảng 7-8 tháng, tùy theo mùa vụ, tuổi cây, tình trạng sinh trưởng,... Khi trái chín, túi tinh dầu nở to, vỏ căng và chuyển màu, đáy trái hơi bằng và khi ấn thì mềm, trái nặng. Nên thu hoạch vào

lúc trời mát, thao tác nhẹ tay. Tránh thu quả lúc nắng gắt, sẽ làm các tế bào tinh dầu căng dễ vỡ. Không nên thu trái sau cơn mưa hoặc có sương mù nhiều vì trái dễ bị ẩm thối khi tồn trữ.

2. Neo trái: Đến thời điểm thu hoạch mà giá bưởi hạ thì có thể neo trái trên cây từ 15-30 ngày để chờ xuất bán bằng cách phun lên cây các loại phân bón lá như: Retain, ProGibb,... hoặc bón nhiều phân đạm và tưới nước thường xuyên .

3. Cách thu hoạch: Dùng kéo cắt cả cuống trái, lau sạch cho vào giỏ chứa để nơi thoáng mát chờ phân loại, lau sạch vỏ trái và vận chuyển đến nơi bảo quản, tiêu thụ.

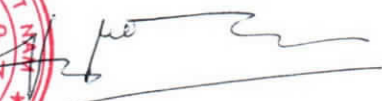
4. Tồn trữ: Sau khi thu hoạch giữ trái trong bóng râm vài ngày cho ráo trước khi cho vào túi tồn trữ. Túi nên dày khoảng 0,02-0,03 mm, mỗi túi chỉ nên giữ 1 trái. Nếu tồn trữ trong thời gian lâu nên sử dụng màng bao PE thật mỏng quấn chung quanh./.

Nơi nhận:

- UBND tỉnh (b/c);
- GD và các PGD Sở;
- Các phòng, ban, Đơn vị trực thuộc Sở;
- UBND các huyện, Thị xã, TP;
- Phòng NN&PTNT các huyện, Phòng K.Tế TX, TP;
- Lưu: VT.

**K.T. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Huỳnh Kịp Nô